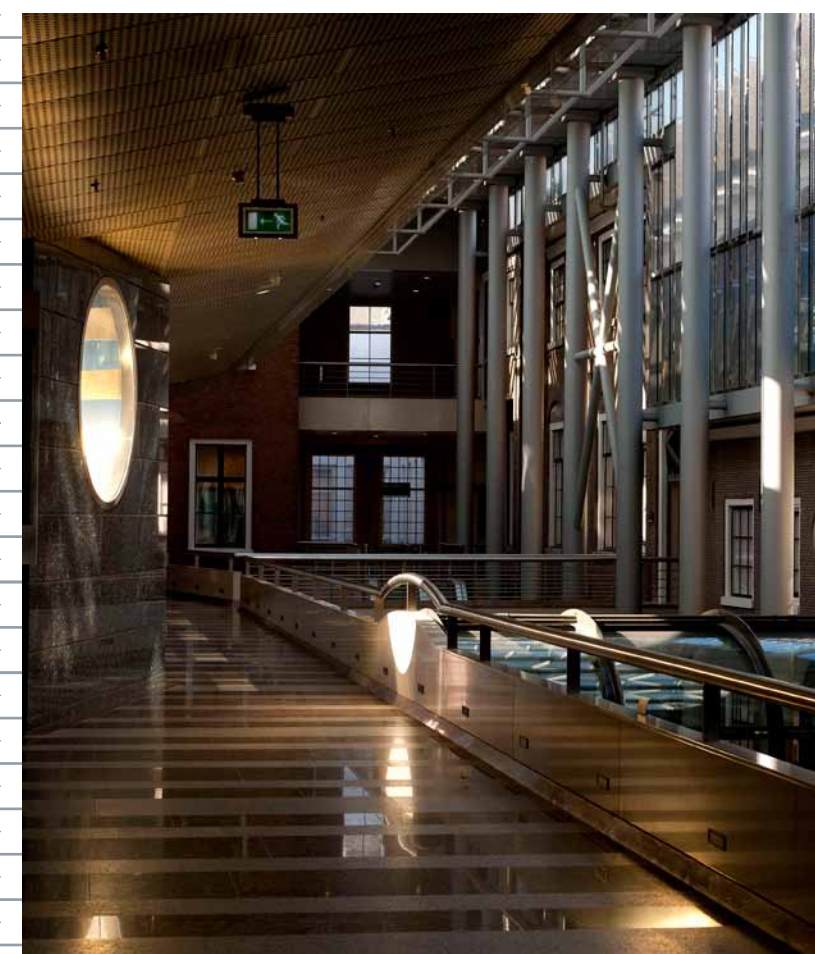

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

Jaarverslag 2010

Flexibel en continu in beweging

Colofon

Dit is een uitgave van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Bezoekadres

Plein 2
Den Haag

Postadres

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Tekst en ontwerp

Dienst Communicatie

Fotografie

Hans Kouwenhoven

Meer informatie

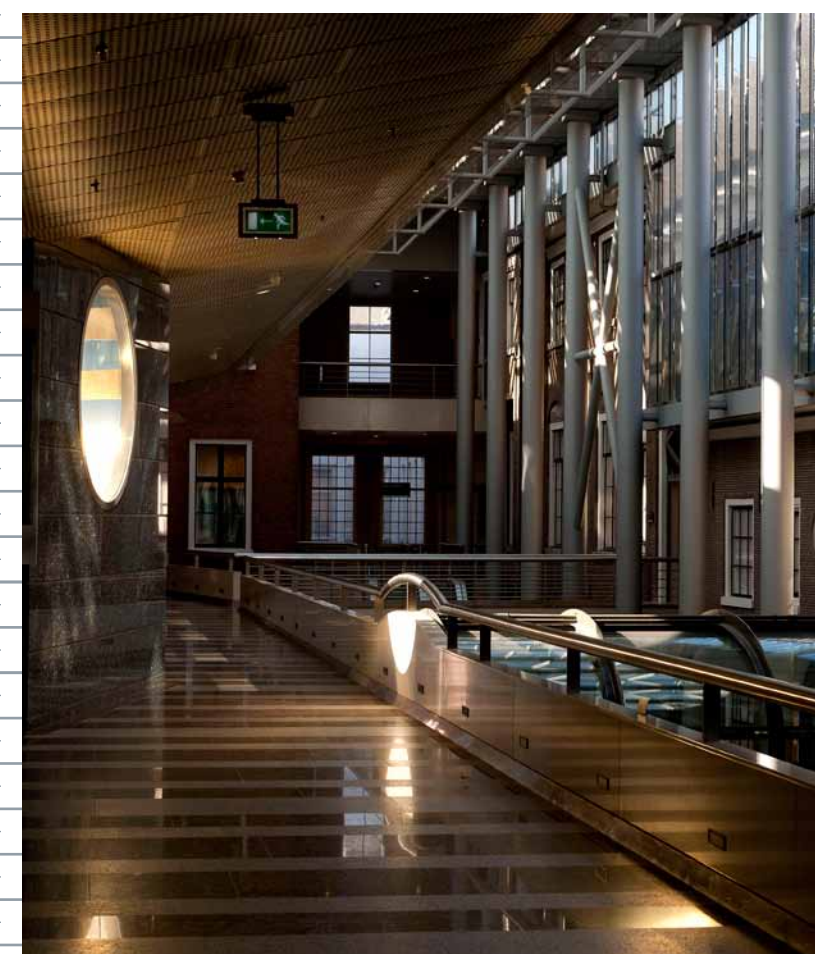
Telefoon: 070 - 318 30 40
Email: publieksvoorlichting@tweedekamer.nl
www.tweedekamer.nl

Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

april 2011

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

Jaarverslag 2010

Flexibel en continu in beweging

Colofon

Dit is een uitgave van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Bezoekadres

Plein 2
Den Haag

Postadres

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Tekst en ontwerp

Dienst Communicatie

Fotografie

Hans Kouwenhoven

Meer informatie

Telefoon: 070 - 318 30 40
Email: publieksvoorlichting@tweedekamer.nl
www.tweedekamer.nl

Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

april 2011

continu

jaarverslag

2010

flexibel

beweging

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
 Interview Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden ‘We hebben er met zijn allen voor gewerkt’	6
 Interview Henk Bakker ‘Het valt nieuwe Kamerleden op hoe betrokken onze medewerkers zijn’	10
 Interview Peter Branger ‘Dit waren misschien wel de best voorbereide verkiezingen ooit’	14
 1. Verkiezingen	18
1.1. Informatieplein	20
1.2. Privacy	20
1.3. Introductiecursussen	21
1.4. Verhuizing	21
1.5. Lunchgesprekken	22
 2. Parlementaire zelfreflectie in uitvoering	26
2.1. Toekomst- en onderzoeksagenda	28
2.2. Hoorzitting	30
 3. Voortschrijdende techniek	34
3.1. Parlis	36
3.2. Debat gemist	36
3.3. Videoconferencing	37
3.4. VATB	38
3.5. Personeelsdossiers	39
 4. Bezoek aan de Tweede Kamer	42
4.1. Toegankelijkheid	44
4.2. Huis voor democratie en rechtsstaat	45
 5. De Tweede Kamer als werkgever	50
5.1. Werkplan ambtelijke organisatie 2011-2015	52
5.2. Inspanningsverplichting	53
5.3. Integriteitsbeleid	52
5.4. Management development	54
5.5. Toptalent	55
5.6. Gewoon werk	55
5.7. Duurzaam Restaurantbeleid	56
5.8. Ondernemingsraad	56
5.9. Evaluatie FEZ	57
Begroting van de Tweede Kamer	59

Voorwoord

De vervroegde verkiezingen van 9 juni 2010 hebben voor de Tweede Kamerorganisatie extra werkzaamheden met zich meegebracht. Iedereen heeft zijn steentje bijgedragen om er voor te zorgen dat de nieuwe Tweede Kamer goed van start kon gaan. De nieuwe Kamerleden gingen de eerste dag met een tas vol informatie, een telefoon en toegangspas weer naar huis. Er zijn cursussen voor nieuwe Kamerleden georganiseerd waarin zij uitleg kregen over praktische zaken binnen de Tweede Kamerorganisatie.

Voor het eerst sinds acht jaar heeft de Tweede Kamer ook weer een parlementaire enquêtecommissie ingesteld, de Parlementaire enquêtecommissie Financiële stelsel, die onderzoek doet naar de crisismaatregelen die de Nederlandse overheid heeft genomen om de acute problemen in het Nederlandse financiële stelsel te bestrijden. Bij een enquête zijn verschillende diensten betrokken. Het is een groot interdisciplinair project, met veel werk en strakke deadlines. Dat vergt goede afspraken.

Op het gebied van nieuwe technologieën is grote vooruitgang geboekt. Het project Debat gemist is in 2010 van de grond gekomen. Iedereen kan nu op elk gewenst moment debatten uit de plenaire zaal terugzien.

Het jaarverslag 2010 laat zien hoe de ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer organisatie meegaat in maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Het verslag illustreert de noodzaak in te spelen op onvoorziene omstandigheden. Het laat zien dat de ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer flexibel en continu in beweging is.

Veel leesplezier,

Mr. Jacqueline E. Biesheuvel-Vermeijden
Griffier

Interview Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden
Griffier

‘We hebben er met zijn allen voor gewerkt’

De vervroegde verkiezingen van 9 juni brachten veel extra werkzaamheden met zich mee voor de Griffiersdiensten. Griffier Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden kijkt tevreden terug op een druk jaar. ‘Alles is op tijd afgekomen. We hebben er met zijn allen voor gewerkt. Iedereen heeft zijn steentje bijgedragen om er voor te zorgen dat de nieuwe Tweede Kamer goed van start kon gaan.’

De verkiezingen waren een jaar eerder dan gepland. Wat was voor u de impact daarvan?

‘Zo’n situatie brengt extra werkzaamheden met zich mee. Niet alleen op facilitair vlak, maar ook als het gaat om de inhoudelijke ondersteuning, waar de griffiersdiensten zich mee bezighouden. Zij brengen bijvoorbeeld de overdrachtsdossiers voor de commissies op orde en zetten cursussen op voor nieuwe Kamerleden en fractiemedewerkers. De behandeling van de jaarverslagen werd door de Tweede Kamer verplaatst naar het najaar. Voor de begrotingsbehandeling waren minder weken beschikbaar dan gebruikelijk. Er was ook minder tijd op de plenaire agenda voor wetsvoorstellen en spoeddebatten. Al met al hebben de medewerkers met elkaar heel veel werk verzet en ik ben blij dat het zo goed is verlopen.’

Wat konden de nieuwe Kamerleden verwachten op hun eerste werkdag?

‘De dag na de verkiezingen konden de Kamerleden hier al terecht. Ze liepen door een soort ‘treintje’ van zalen, waarin alles wat ze nodig hebben al klaarstond. Ze konden bijvoorbeeld een pas laten maken, er werd een foto gemaakt en met alle nieuwe leden werden korte interviews gehouden voor de website en de Kamerbode. Kamerleden kregen ook voorlichting over hun rechtspositie, de salarisbetaling, de huisregels en het Reglement van Orde. Ze gingen met een tas vol informatie, een telefoon en toegangspas weer naar huis. Dat is allemaal goed georganiseerd; de diensten die daarbij betrokken waren, hadden alles goed onder controle.’

Nieuwe Kamerleden konden diverse cursussen volgen. Hoe ging dat in zijn werk?

‘De medewerkers van de Griffie, de Diensten Commissieondersteuning en het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR) hebben veel bijgedragen aan de cursussen voor nieuwe Kamerleden. Zij zijn daar kort na de verkiezingen mee begonnen. De eerste bijeenkomsten werden druk bezocht; vrijwel alle nieuwe Kamerleden waren aanwezig. Zij kregen uitleg over praktische zaken: Hoe werkt een plenaire vergadering? Wat doet een commissie? Wat zijn uw instrumenten? Wat kan het BOR voor u en uw commissie betekenen? In het najaar heeft het Montesquieu Instituut een reeks lunchbijeenkomsten over parlementaire geschiedenis en staatsrecht voor de Kamerleden verzorgd. Daar was wat minder belangstelling voor, maar de aanwezigen waren ook hierover erg enthousiast.’

Parlementaire zelfreflectie

Het afgelopen jaar is de Tweede Kamer aan de slag gegaan met de uitkomsten van de parlementaire zelfreflectie. Wat is er zoal gebeurd?

‘De Tweede Kamer werkt sinds 2009 met een onderzoeksagenda. In september komen de commissies met voorstellen, die vervolgens worden besproken door de commissie voor Rijksuitgaven. Die maakt een voorstel voor de Kamer en de Kamer neemt in december daarover een besluit. Dat is nu twee keer gebeurd. Voor 2011 staan weer drie onderzoeken op de agenda. Ook is vorig jaar ervaring opgedaan met de uitgebreide hoorzitting. Uit de evaluatie daarvan bleek dat dit een heel effectief instrument is. Een kanttekening is wel dat het veel tijd kost, zowel van de medewerkers als van de leden. Bij een gewone hoorzitting nodig je gasten uit en die hoor je aan. Bij een uitgebreide hoorzitting worden de gesprekken heel grondig voorbereid: er komt een dossier en een overzicht van de vragen die gesteld kunnen worden. Het instrument uitgebreide hoorzitting moet dus goed overwogen worden ingezet.’ [Zie ook hoofdstuk 2]

Sinds het najaar voert de Voorzitter van de Tweede Kamer lunchgesprekken met nieuwe Kamerleden. Wat is hiervan het doel?

‘De Voorzitter is in 2007 met de lunchgesprekken begonnen en heeft ze nu weer opgepakt. Voor de gesprekken worden vooral nieuwe Kamerleden uitgenodigd. Zij kunnen hun vragen en impressies kwijt. Naast de Voorzitter zijn het hoofd Voorlichting, een van de hoofden Diensten Commissieondersteuning en enkele MT-leden aanwezig. De lunchgesprekken zijn ook goed voor de onderlinge samenwerking. Kamerleden leren elkaar beter kennen, in een andere setting. Ze krijgen ook meer inzicht in de ambtelijke ondersteuning.’

Voor het eerst sinds acht jaar is er ook weer een parlementaire enquêtecommissie, de Parlementaire enquêtecommissie Financiële stelsel, die onderzoek doet naar de oorzaak en de aanpak van de financiële crisis. Wat hebben de Griffiersdiensten daarmee te maken?

‘Zij organiseren de inhoudelijke ondersteuning. Dat vergt veel voorbereiding. Als er een parlementaire enquête komt, wordt samen met de drie hoofden DCO eerst bekeken welke griffier zich daarmee fulltime kan gaan bezighouden. Bij een enquête zijn verschillende diensten betrokken, door de directies heen. Zoals de Dienst Informatievoorziening, de Dienst Verslag en Redactie voor de verslaglegging, de Facilitaire Dienst voor de werkruimtes en de Dienst Automatisering voor de computers, de telefoons en de kluisjes voor vertrouwelijke en geheime stukken. Het is een groot interdisciplinair project, met veel werk en strakke deadlines. Dat vergt heel veel goede afspraken.’

Ontwikkelingen

Tijdens de laatste vergadering van 2010 heeft de Voorzitter het project Debat gemist aangekondigd. Mensen kunnen nu thuis debatten terug zien. Wat zijn hiervan de consequenties voor de Griffiersdiensten?

‘In de eerste plaats is het voor mensen binnen en buiten de Tweede Kamer natuurlijk heel prettig en handig dat de debatten terug te zien zijn. De Stafdienst Voorlichting heeft bij dit project het voortouw genomen. Andere diensten waren er ook bij betrokken. De griffiers markeren tijdens het debat wie het woord voert en spelen zo een onmisbare rol in het toegankelijk maken van een dergelijk archief. Het is een intensief project.’

Vorig jaar vertelde u over de doelstelling om meer vrouwen naar de top te krijgen. Hoe staat het daar nu mee?

‘In 2009 heb ik namens de Tweede Kamer het Charter Talent naar de Top getekend, waarmee het Managementteam die ontwikkeling wil stimuleren. Op dat moment waren er nog maar drie vrouwelijke diensthoofden; op advies van een ambtelijke werkgroep diversiteit heeft het Managementteam ingezet op vijf vrouwelijke diensthoofden in 2011. Dat is gelukt. Er zijn twee vrouwelijke diensthoofden bijgekomen, met dank aan een gespecialiseerd bureau dat is ingeschakeld, om behulpzaam te zijn bij het zoeken naar kandidaten die goed gekwalificeerd waren.’

Interview Henk Bakker

directeur Bedrijfsvoering, Financiën en Personeel & Organisatie

‘Het valt nieuwe Kamerleden op hoe betrokken onze medewerkers zijn’

Na de verkiezingen moesten in snel tempo bijna vijfhonderd mensen in het Kamergebouw verhuisd worden. Ook de ontvangst van de nieuwe Kamerleden was een flinke organisatie. Het is allemaal op tijd gelukt. Directeur Henk Bakker is trots op zijn medewerkers. ‘We hebben goede voorbereidingen getroffen, maar de verschillende diensten hebben het uiteindelijk gedaan. Achteraf kregen we van veel nieuwe Kamerleden complimenten over de ontvangst.’

Voorkeuren

Wat maakte de organisatie van de verkiezingen dit jaar zo succesvol, terwijl het om vervroegde verkiezingen ging?

‘Het waren weliswaar vervroegde verkiezingen, maar dat wil niet zeggen dat we minder tijd hadden dan in andere jaren. Wel moesten we de planning aanpassen en sommige projecten uitstellen of juist naar voren halen. Al met al is de organisatie goed verlopen. Je leert natuurlijk ook van voorgaande keren. Toen in februari het kabinet viel, hebben het hoofd van de Facilitaire Dienst en ik kort daarna een informerende ronde langs alle fracties gemaakt. Daarbij hebben we gevraagd naar de wensen en ideeën over de huisvesting. Dat was natuurlijk nog heel speculatief, want we wisten niet hoe groot de fracties uit de verkiezingen zouden komen. Maar we konden daardoor wel alvast rekening houden met bepaalde voorkeuren. Wat ook scheelde, was dat kort na de verkiezingen het zomerreces begon. Dat gaf ons de tijd om alles te verhuizen. In totaal hebben we wel zo’n vijfhonderd mensen verhuisd.’

Wat moest er naast de verhuizing allemaal gebeuren?

‘Wij hielden ons daarnaast bezig met de ontvangst van de nieuwe Kamerleden, en dat was ook een enorme organisatie. Nieuwe Kamerleden moeten op de foto, ze moeten een pasje krijgen... Vroeger regelden de fracties dat allemaal zelf. Maar de verkiezingen van 2002 en 2003 brachten grote aantallen nieuwe Kamerleden in de Tweede Kamer. In 2006 hebben we daarom voor het eerst een informatieplein ingericht. Dit jaar hebben we dat opnieuw gedaan. Op een nog betere manier. Het is goed verlopen. We hebben van de nieuwe Kamerleden veel complimenten gekregen over hoe ze zijn ontvangen, opgevangen en wegwijs gemaakt in de Kamergebouwen.’

Efficiency

In 2009 is een enorme efficiëncyslag behaald. Hoe staat het daar nu mee?

‘Momenteel zijn we bezig met een grote reorganisatie van de Facilitaire Dienst. Die gaat van meer dan tachtig naar ongeveer vijftig mensen. Voor een deel komt dat doordat we in 2009 de schoonmaak hebben uitbesteed. Deze ontwikkeling past in de efficiëncyslag van vijf procent die we willen behalen. Vanaf volgend jaar gaan we daar overigens nog serieuzer mee aan de slag. Dat wordt nu echt noodzakelijk. Ook wij zullen namelijk een bijdragen gaan leveren aan de bezuinigingstaak die de regering zichzelf heeft gesteld.’

Betekent dat ook dat er meer diensten zullen worden uitbesteed?

‘Het uitbesteden van werkzaamheden is niet iets wat we uit principe wel of juist niet doen. We doen het alleen als iets efficiënter kan, of als iets niet meer goed functioneert. Soms zijn ook andere oplossingen mogelijk. Een paar jaar geleden kregen we het advies om de organisatie van het restaurant uit te besteden. Daarmee zouden we wel zo’n vijftien procent kunnen besparen. Het hoofd van de Restaurantdienst zei toen: laat mij dat zelf maar doen. En hij heeft die vijftien procent vervolgens ruimschoots gehaald. Met zaken als uitbesteding en bezuinigingen moeten we heel zorgvuldig omgaan. Het commitment van de medewerkers hier in de Tweede Kamer is bijzonder groot. Dat valt de nieuwe Kamerleden ook op. Die betrokkenheid moeten we niet verliezen.’

Zijn er ook andere manieren om efficiënter te werken?

‘Ja, bijvoorbeeld dankzij het project VATB, Van Aanvraag tot Betalen. Hiermee hebben we het afgelopen jaar het hele proces van bestellen, leveren en betalen geautomatiseerd. Tegenwoordig kan ik vanachter mijn bureau betalingen goedkeuren of het hoofd van de Stafdienst FEZ laten weten of een transactie rechtmatig is verlopen. Het is een heel handig instrument dat binnen de hele organisatie voor een grotere efficiency zorgt.’

Klantvriendelijk

De Tweede Kamer is het afgelopen jaar toegankelijker geworden voor het publiek. Wat is er allemaal gebeurd om dat voor elkaar te krijgen?

‘Het zogenoemde Vierstromenbeleid, waarmee we de bezoekersstromen in goede banen willen leiden, heeft in 2010 zijn beslag gekregen. De ingangen zijn aangepast: de bezoekersingang aan Lange Poten is helemaal verbouwd en de nieuwe ingang voor groepen aan de Hofplaats is geopend. Daardoor zijn we klantvriendelijker geworden. Voorheen stonden mensen heel lang in de rij te wachten, buiten in de kou. Dat is nu niet meer aan de orde. Ik vind dat een belangrijke ontwikkeling, want de Tweede Kamer is per definitie een open huis en moet dus goed toegankelijk zijn. Overigens doet dat natuurlijk niets af aan het nut en de noodzaak van een veilig en gecontroleerd toegangsbeleid.’

Hoeveel bezoekers telt de Tweede Kamer jaarlijks?

‘We hebben de ambitie om alle scholieren onder de achttien een keer de Tweede Kamer te laten bezoeken, voordat ze kiesgerechtigd worden. Het gaat daarbij om ongeveer 280.000 leerlingen per jaar. Dat aantal kunnen we niet behappen, maar zo’n 175.000 leerlingen moet wel lukken. En dan hebben we ook nog 100.000 gewone bezoekers per jaar. Dat is alles bij elkaar heel veel; te veel voor de publieksbegeleiders van het team Bezoekers & Informatie van de Tweede Kamer. Dit jaar is ook het Huis voor democratie en rechtsstaat opgericht. Deze stichting neemt een groot deel van de groepsbezoeken van scholieren voor haar rekening. Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof, waar ik voorzitter van was, is hier ook in opgegaan. Als onderdeel van het Huis voor democratie en rechtsstaat verzorgt Bezoekerscentrum Binnenhof de meer toeristische rondleidingen door de Tweede Kamer.’

Ontwikkeling

Dit jaar is het Management Development-traject gestart. Wat houdt dit in en wie nemen eraan deel?

‘In het MD-traject, waaraan in eerste instantie alleen de diensthoofden deelnemen, worden de managementvaardigheden nog eens tegen het licht gehouden en zo nodig verbeterd. Het traject draagt bovendien bij aan de samenhang en de samenwerking tussen de verschillende diensten. Vroeger leefden de drie directies eigenlijk langs elkaar heen en hadden weinig contact. Dat is de laatste jaren totaal veranderd. Het MD-traject speelt daar ook een rol in. De diensthoofden volgen het traject gezamenlijk en er heerst een heel goede sfeer.’

Wordt er nog meer gedaan aan de ontwikkeling van medewerkers?

‘Afgelopen jaar zijn we ook begonnen met het systeem van de ‘talentenpool’. We hebben intern tien medewerkers onder de veertig – vijf mannen en vijf vrouwen – geselecteerd van wie wij denken dat ze kunnen doorgroeien naar een managementfunctie. We hebben heel bewust door alle diensten heen gezocht, op verschillende niveaus. Het is niet zo dat je alleen ‘high potential’ kunt zijn als je een academische opleiding achter de rug hebt. Ook een kok kan bijvoorbeeld de vaardigheden hebben om zich tot chef-kok te ontwikkelen. De tien geselecteerde medewerkers zijn inmiddels aangewezen en hebben een assessment gedaan, want we konden ons natuurlijk ook vergist hebben. Ze zijn nu gezamenlijk aan een traject bezig waarin ze worden opgeleid tot manager. De keuze voor juist deze mensen geeft wel eens wat scheve gezichten. Waarom hij wel en ik niet? Natuurlijk zijn er wel meer mensen geschikt voor zo’n traject, maar we wilden zo breed mogelijk in de organisatie zoeken.’

Interview Peter Branger
directeur Informatiseringsbeleid

Dit waren misschien wel de best voorbereide verkiezingen ooit'

'De vervroegde verkiezingen van 9 juni hebben een zware stempel gedrukt op het jaar van directeur Peter Branger. Maar het proces is verrassend voorspoedig verlopen. 'Vanaf het moment dat het kabinet viel, zijn we programmatisch aan de slag gegaan. Ineens moesten we andere prioriteiten stellen. We hebben direct een analyse gemaakt en ons afgevraagd: wat moeten we dit jaar zeker doen, wat moeten we versnellen en wat kunnen we uitstellen naar 2011? Het was al met al een goed geolied project.'

Grote uitdaging

Wat waren binnen uw directie de belangrijkste gevolgen van de vervroegde verkiezingen?

‘De verkiezingen van dit jaar brachten een enorme verschuiving van Kamerleden teweeg. Sommige partijen zijn gehalveerd, andere zijn juist heel groot geworden. In totaal zijn er 62 nieuwe Kamerleden gekomen. En niet alleen zij, maar ook hun medewerkers en de ondersteunende ambtenaren hadden een nieuwe werkplek nodig. Soms moesten hele etages ontruimd worden. Het was een grote uitdaging om die verhuizing in goede banen te leiden.’

Hoe ziet zo’n verhuizing er dan precies uit?

‘In de eerste plaats is er de fysieke kant: de inrichting van de kantoren. De belangrijkste partijen die daarbij betrokken zijn, zijn de Dienst Automatisering en de Facilitaire Dienst. Die twee moeten elkaar goed kunnen vinden. In overleg met de nieuwe bewoners verhuist de Facilitaire Dienst de fysieke onderdelen, zoals computers en kasten. De Dienst Automatisering komt vervolgens langs om de apparatuur aan te sluiten, telefoonnummers opnieuw in te stellen en dergelijke. Dat moeten we allemaal goed op elkaar afstemmen. Het is bijvoorbeeld niet handig als de verhuizers een kamer binnenkomen waar de pc’s al zijn neergezet. Een ander aspect van de verhuizing is de website van de Tweede Kamer, waarop veel informatie over de Tweede Kamer te vinden is. De Dienst Communicatie heeft alle nieuwe Kamerleden van informatie voorzien en hen geïnterviewd en gefotografeerd. Dat is verwerkt in praktische en persoonlijke informatie op de websites, intranet en in tal van publicaties. Voor de interviews kreeg Communicatie hulp van medewerkers van de Dienst Verslag en Redactie.’

De verkiezingen kwamen een jaar eerder dan verwacht. Hoe komt het dat het proces toch zo goed is verlopen?

‘We hebben direct na de val van het kabinet de jaarplannen bekeken en aangepast. Zo hadden we steeds een goed overzicht van wat er moest gebeuren. Vroeger werd op zulke momenten veel meer geïmproviseerd. Daarom denk ik dat dit wel eens de best voorbereide verkiezingen ooit geweest zouden kunnen zijn. Overigens is het voor ons ook heel belangrijk dat zo’n proces goed verloopt.’

Nieuwe technologieën

De Tweede Kamer maakt veel gebruik van nieuwe technologieën. Zo is voor alle nieuwe Kamerleden een ‘virtuele werkplek’ gecreëerd. Wat houdt dat in?

‘Tot voor kort kregen alle Kamerleden een laptop en een printer om ook thuis te kunnen werken. Het probleem daarmee is dat je nooit iedereen tevreden kunt stellen, omdat elk Kamerlid weer een andere smaak heeft. De een wil een notebook, de ander een desktop, en tegenwoordig zijn ook de tablet-pc’s en de iPad populair. Het Presidium heeft daarom besloten dit niet meer te doen en in plaats daarvan virtuele werkplekken te creëren. Alle nieuwe Kamerleden kunnen thuis inloggen en komen dan in hun eigen werkomgeving terecht. Het maakt niet uit welke computer ze daarvoor gebruiken. Je werkt dan dus thuis alsof je in de Tweede Kamer zit. Een prachtig systeem. Dit hadden we al voorzien voor 2011, maar vanwege de verkiezingen zijn we hiermee eerder aan de slag gegaan.’

Videoconferencing is een andere technologie waar de Tweede Kamer mee wil gaan werken. Hoe staat het daarmee?

‘Voor videoconferencing hebben we een proefopstelling staan. Dit systeem gaan we een jaar testen.

Kamerleden, fracties en wellicht ook ambtelijke diensten kunnen hier gebruik van maken. Het doel is om overleg wat sneller en gemakkelijker te regelen. Met slecht weer en verkeersdrukte kan Brussel heel ver zijn vanaf hier. Videoconferencing scheelt reistijd en is daarmee veel efficiënter. We hebben al een paar videoconferenties gehad met Brussel en de BES-eilanden. De proefopstelling blijft staan tot het zomerreces van 2011 en dan gaan we kijken wat het heeft opgeleverd. In elk geval hebben we veel gedaan aan de promotie: we hebben brochures gemaakt, Kamerleden en medewerkers uitleg gegeven en bodes en griffiers opgeleid. Zij zijn er nu op getraind om steeds ook te denken aan de mogelijkheid van een videoconferentie.’

Digitalisering

Eind 2010 is Debat gemist in de lucht gegaan. Wat is hier precies op te zien?

‘Debat Gemist is een van de belangrijkste projecten onder regie van Bureau Informatisering en Projecten, dat zich bezighoudt met ICT-ontwikkelingen. Tot voor kort werd beeldmateriaal van de Tweede Kamer niet bewaard, of in elk geval niet structureel. Met Debat gemist willen we die leemte vullen. Vanaf de regeringsverklaring van premier Rutte zijn alle debatten in de plenaire zaal van de Tweede Kamer digitaal terug te zien. Aan de beeldregistratie zijn markeringen toegevoegd, zodat je kunt zoeken op bijvoorbeeld spreker of onderwerp. We bevinden ons momenteel in een pilotfase. Het systeem is nog niet geperfectioneerd; daar zijn we nu volop mee bezig. Debat gemist is de eerste stap in een veel groter traject: de AudioVisuele (AV)-strategie, die de komende jaren verder vorm zal krijgen. Daarmee willen we beeld en geluid verbeteren en uitbreiden naar alle commissiezalen.’

Wat doet de Tweede Kamer verder op het gebied van digitalisering van informatie?

‘We hebben het afgelopen jaar een aantal mooie samenwerkingsprojecten uitgevoerd. Zo heeft de Dienst Informatievoorziening samen met het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) de Erelijst van Gevallen 1940-1945 digitaal gepubliceerd en doorzoekbaar gemaakt. Dit boek werd in 1960 aangeboden door de koningin aan de Tweede Kamer en ligt in de hal van ingang Binnenhof 1a. Het boek zelf is niet toegankelijk, want het is oud en kwetsbaar. Wel wordt elke dag een pagina omgeslagen door een medewerker van de Tweede Kamer. Nu is de lijst integraal op internet te vinden. Bezoekers kunnen een virtueel bloemetje bij een naam achterlaten. Een ander project is Staten-Generaal Digitaal, de digitalisering van de Handelingen. Alle Kamerstukken vanaf 1814 tot en met 1996 zijn nu digitaal beschikbaar en doorzoekbaar. Dit project hebben we samen met de Koninklijke Bibliotheek uitgevoerd. We begonnen in 2003. Op 11 november hebben we het project feestelijk afgesloten. Staten-Generaal Digitaal heeft historische waarde, bijvoorbeeld voor wetenschappelijk onderzoek. Wij zien dit soort projecten ook echt als een deel van onze verantwoordelijkheid.’

De digitalisering van informatie maakt de Tweede Kamer veel toegankelijker voor het publiek. Is dat ook de insteek van deze projecten?

‘Onze primaire taak ligt bij de Tweede Kamer. De vraag naar digitalisering komt doorgaans ook vanuit de Tweede Kamer zelf. Maar natuurlijk is het heel mooi dat we daardoor toegankelijker worden voor een veel breder publiek. Dat is eigenlijk een soort spin-off van alle activiteiten die we ondernemen om het voor de Kamerleden goed te regelen. Het maakt de Tweede Kamer ook transparanter. In het papieren verleden waren documenten alleen voor Kamerleden beschikbaar, maar nu kan iedereen meelezen.’

Verkiezingen

Op 9 juni zijn er vervroegde Tweede Kamerverkiezingen. Achter de schermen bij de Tweede Kamer werken verschillende diensten samen om zowel voor, tijdens als na de verkiezingsdag alles goed te laten verlopen. Alle inspanningen zijn erop gericht dat de nieuw verkozen Kamerleden direct aan het werk kunnen.

Piet van Rijn

Jan van Gils

1.1 Informatieplein

Piet van Rijn, hoofd Bureau Ondersteuning Bedrijfsvoering en Marieke te Veldhuis, secretaris Managementteam, beginnen in april met de voorbereiding van de ontvangst van de nieuwe Kamerleden. Die moeten op een goede, professionele wijze kennismaken met de Kamerorganisatie. In 2010 komt er een informatieplein. Bij de Kamerverkiezingen in 2006 is er voor het eerst ervaring opgedaan met deze nieuwe manier van werken. Na een bezoek aan het informatieplein kunnen nieuwe leden direct aan het werk.

In pakweg één uur de geloofsbrieven overhandigen aan de Griffie, een toegangspas laten maken bij de Beveiligingsdienst, een restaurantrekening openen bij FEZ, een laptop, een token en mobiele telefoon ontvangen van DA, informatie over de schadeloosstelling krijgen, een interview voor de Kamerbode en de websites doen, informatie krijgen over introductiecursussen en nog veel meer. Op 10, 11 en 14 juni krijgen nieuwe Kamerleden op het informatieplein een verzorgde entree in hun nieuwe werkomgeving.

1.2 Privacy

Piet van Rijn: “Het is heel goed gegaan. De gekozen locatie, op de eerste verdieping in de nieuwbouw, tussen vier vergaderzalen, viel in goede aarde. Het plein was met twee theaterlampen verlicht, een idee van Raymond van Ruitenburch, medewerker Bureau Evenementen. De mensen voelden zich echt welkom.” De Kamerorganisatie oogste ook lof van een delegatie van het Vlaams Parlement, die een kijkje in de keuken kwam nemen. Vooral de privacy die de vergaderzalen boden aan de nieuwe leden bij het invullen van allerlei formulieren sprong in het oog.

Bij het informatieplein is niets aan het toeval overgelaten. Al in 2009 is begonnen aan een draaiboek ter voorbereiding van verkiezingen. Alle betrokken diensten moeten immers weten wat te doen. Ook een goede samenwerking met de ambtelijk secretarissen van de Kamerfracties is cruciaal. Er is natuurlijk altijd ruimte voor verbetering.

1.3 Introductiecursussen

In 2010 krijgen de nieuwe leden binnen een week het Reglement van Orde uitgelegd en is er een cursus over Europese besluitvorming. Ook een bezoek aan de plenaire zaal hoort erbij. Onder leiding van de Voorzitter, zodat de nieuwkomers de kans krijgen om te wennen aan het spreekgestoelte. Nieuw dit jaar is een veelomvattende ‘verdiepingsreeks’ in de weken na de verkiezingen. Het gaat om veertien werkcolleges door griffiers, BOR en het Montesquieu Instituut over begroting, wetgeving, parlementaire geschiedenis, Nederlands staatsrecht en Europese besluitvorming.

Gereedschap

Sinds de jaren negentig leveren de Kamerverkiezingen steeds veel nieuwe gezichten in de Tweede Kamer op. In 2010 zijn het er 62. De behoefte aan een goede introductie is dan ook steeds groter. Meer begeleiding voor nieuwe Kamerleden is ook een van de aanbevelingen van de Parlementaire zelfreflectie uit 2009. De Tweede Kamer moet systematischer aan de slag met deskundigheidsbevordering en uitleg over Reglement van Orde en staatsrecht. Dat is belangrijk gereedschap voor elk Kamerlid. Frans van Dijk, hoofd DCO Bestuur en Onderwijs: “Dat wil de Tweede Kamer niet alleen aan de fracties overlaten. Een Kamerbreed aanbod geeft de garantie dat alle nieuwe leden met hetzelfde kennismaken.” Er komen ook tussentijds nieuwe leden in de Tweede Kamer. Die krijgen individueel de kans om (delen van) de introductiecursus te doen.

Er is genoeg animo onder de nieuwe Kamerleden voor de cursussen. De introductiecursus is door vrijwel alle nieuwe leden gevolgd. Frans van Dijk: “Ze vinden die heel prettig. Een volgende keer wordt die dan ook grotendeels hetzelfde aangepakt, vermoed ik.” Wellicht wordt meer tijd uitgetrokken voor de kennismaking met de plenaire zaal, voor veel nieuwelingen het leukste onderdeel van de introductie. Voor de verdiepingsreeks geeft meer dan de helft van de nieuwe leden zich op, maar niet iedereen kan alle keren komen. Frans van Dijk: “De leden die komen zijn allemaal enthousiast, maar een serie van veertien bijeenkomsten is blijkbaar toch te veel.” Begin 2011 staat de evaluatie van introductiecursus en verdiepingsreeks gepland.

1.4 Verhuizing

Veel overleg met de ambtelijke en fractiesecretarissen, 800 verhuisbewegingen en 80 ingehuurde verhuizers. De Facilitaire Dienst zorgt er binnen twee maanden na de verkiezingen voor dat alle fracties op hun nieuwe plek terechtkomen. “Het is een drukke periode geweest,” vertelt Jan van Gils, hoofd Facilitaire Dienst. “Drie medewerkers hebben hun al geboekte vakantie moeten afzeggen. Jammer, maar dat is het risico van het vak.” Dat blijkt het allemaal waard te zijn. Als het Managementteam de verhuizing evalueert met Kamerleden noemt iedereen het een succes.

Rekenen, tekenen en puzzelen. Nadat de uitslag van de verkiezingen bekend is, overleggen de Facilitaire Dienst en de fractiesecretaris van elke partij hoe de beschikbare ruimte moet worden verdeeld. Per Kamerlid heeft een fractie recht op 52 vierkante meter, die ook is bedoeld voor de ondersteuning. De meubels, computers en audiovisuele apparatuur zijn standaard. Fracties kunnen wel hun wensen kenbaar maken voor bijvoorbeeld het aantal flexplekken of een vergaderruimte.

Frans van Dijk

Tim de Lange

Coaches

Nieuw dit jaar zijn de verhuiscoaches. Medewerkers van de Facilitaire Dienst, speciaal opgeleid voor het begeleiden van de ambtelijk secretarissen van de Kamerfracties. Van Gils: “De coaches hebben het absoluut top gedaan. Een aanrader voor een volgende keer.” Ook is al vroeg de samenwerking met Dienst Automatisering gezocht. De computers, printers en telefoons moeten verhuisd, aangesloten en getest worden. Kamerleden, fractiemedewerkers en ambtenaren willen direct aan het werk.

Verhuizen in een weekend, als er geen mensen zijn en de kamers onbewoond. Dat ligt voor de hand, maar toch is het een breuk met vorige interne verhuizingen. Deze keuze maakt het mogelijk om in één lang weekend, van vrijdagmiddag tot zondagavond, bijna alle fracties te verkassen. De verhuizing van CDA en VVD is later afgerond. Van Gils: “Deze twee fracties hebben de afloop van de formatie afgewacht met het oog op het leveren van ministers en staatssecretarissen.” Zij kwamen in het volgende verhuisweekend aan de beurt. Standaardprocedure is vervolgens een nazorgronde, voor de finishing touch.

1.5 Lunchgesprekken

Van harte welkom bij de Tweede Kamer. In 2010 voert de Voorzitter van de Tweede Kamer, Gerdi Verbeet, lunchgesprekken met nieuwe Kamerleden. Alle nieuwe leden worden uitgenodigd. Alleen wie echt niet anders kan, zegt af. De lunchgesprekken zijn een initiatief van de Voorzitter, die ermee is begonnen na de verkiezingen van 2006. Zij gebruikt de informele gesprekken om te horen wat de eerste indrukken en ervaringen zijn. Ook benadrukt zij in de lunchgesprekken het belang van de Tweede Kamer als instituut. Alles wat individuele Kamerleden doen en zeggen, heeft invloed op de beeldvorming over de Tweede Kamer als geheel. De lunchgesprekken bieden de nieuwe leden de gelegenheid voor een nadere kennismaking, onderling én met de Kamerorganisatie.

Bij de gesprekken in de Stadhouderskamer schuiven standaard de Griffier en de beide directeuren van het Managementteam aan als ook twee diensthoofden. Tim de Lange, hoofd DCO Internationaal en Ruimtelijk, is bij enkele gesprekken aanwezig als vertegen-

woordiger van de commissiestaven. Hij geeft de nieuwe leden informatie over het werken met de commissies, maar is ook nieuwsgierig naar hun oordeel daarover. Vast onderdeel van de lunchgesprekken is de vraag wat de nieuwe leden vinden van de ambtelijke ondersteuning. Tim de Lange: “Veel nieuwe leden spreken hun tevredenheid uit over de mate van ondersteuning en de hulpvaardigheid van het personeel.” Zij doen ook de nodige suggesties voor verbetering, waarmee de Kamerorganisatie haar voordeel kan doen.

Verkiezingsdag

Het verkiezingsreces begint op vrijdag 21 mei en duurt tot en met maandag 14 juni. Dat geeft de Kamerleden gelegenheid campagne te voeren en de ambtelijke organisatie tijd om zaken af te ronden en de komst van een nieuwe Tweede Kamer voor te bereiden. In de week van de verkiezingen zijn er bovendien diverse evenementen en speciale werkzaamheden. Zoals het grote lijsttrekkersdebat op dinsdag 8 juni, de uitslagenavond op 9 juni en op vrijdag 11 juni controleert de commissie voor de Geloofsbrieven in de plenaire zaal de processen-verbaal van de stembureaus. Op 9 juni is er in de Statenpassage een politiek café. Kamerbewoners kunnen zich vooraf bij Bureau Evenementen aanmelden op de dag van de verkiezingen de uitslagenavond live mee te beleven. Er staan zitjes, er zijn hapjes en drankjes en de band Wander Box van Kamerbewoner Rob de Bakker zorgt voor muzikale omlijsting. De afdeling techniek van de Facilitaire Dienst staat klaar om in te springen bij problemen. De mensen van de schoonmaak maken een extra ronde langs de toiletten.

Die dagen wemelt het van de journalisten in het pand. De Stafdienst Voorlichting heeft zijn handen eraan vol. Passen uitdelen, de regels uitleggen en journalisten en fotografen doorverwijzen naar fracties en Kamerleden. Als op 11 juni de processen-verbaal de plenaire zaal worden ingedragen zitten daar een vijftigtal ambtenaren klaar uit de verschillende diensten die komen helpen bij het werk. Alle processen-verbaal worden gelezen en aan de hand van een lijst met aandachtspunten gecontroleerd. Als altijd zorgt het Restaurantbedrijf voor de catering ter plaatse en wordt er in het Statenrestaurant rekening gehouden met extra gasten. De Bodedienst en de Beveiligingsdienst staan garant voor een ordelijk verloop.

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Opgefrist logo Tweede Kamer

Eigentijds, fris, herkenbaar. In januari introduceert de Tweede Kamer een opgefrist logo. Het belangrijkste element, het zogenaamde schildje, is behouden. Daarnaast is de naam Tweede Kamer der Staten-Generaal toegevoegd. De kleuren zijn blauw en grijs.

Nieuw servies

Functioneel wit met in reliëf het schildje van het Kamerlogo. In januari neemt het Restaurantbedrijf het nieuwe servies in gebruik. Het is gemaakt van natuurlijke grondstoffen en het glazuur is lood- en cadmiumvrij.

Verkoop oude servies

Na jarenlange trouwe dienst op zoek naar nieuwe gebruikers. Medewerkers kunnen voor een schappelijke prijs eigenaar worden van het oude servies van de Tweede Kamer. De opbrengst van €3640 is bestemd voor de slachtoffers van de aardbeving in Haïti.

Audit Committee

Besteedt de Tweede Kamer haar geld op een goede manier? De Audit Committee, met leden van binnen en buiten de organisatie, onderzoekt de doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitgaven. Vlnr: Astrid Schölvink, Paul van der Vet (Stafdienst FEZ), Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden (Griffier), Steven Oostlander (hoofd Stafdienst FEZ), Henk Bakker (dBV), Joop Pot en Peter Branger (dIB).

Parlementaire zelfreflectie in uitvoering

Hoe functioneert de Tweede Kamer in een tijd van korte doorlooptijden, snelle media en wekelijkse opiniepeilingen? Hoe verhoudt de Tweede Kamer zich tot de regering? In het proces van parlementaire zelfreflectie (2007-2009) houden Kamerleden zichzelf een spiegel voor. 2010 is het jaar waarin aanbevelingen uit het rapport Vertrouwen en zelfvertrouwen tot uitvoering komen. Met gevolgen voor de politiek, maar ook voor de ambtelijke organisatie.

Rob de Bakker

2.1 Toekomst- en onderzoeksagenda

Van 2007 tot 2009 kijkt de Tweede Kamer kritisch naar haar eigen functioneren. Dit resulteert in het rapport *Parlementaire zelfreflectie, vertrouwen en zelfvertrouwen*. Een van de aanbevelingen gaat over verbeterde controle van wetgeving en beleid. Hierop besluit de Tweede Kamer in oktober 2009 jaarlijks te komen met een Toekomst- en onderzoeksagenda bestaande uit ten hoogste drie onderzoeken.

Eind 2009 bespreken de Kamercommissies voor het eerst de mogelijke onderwerpen van onderzoek. Van de door de leden gesuggereerde voorstellen worden er uiteindelijk acht ingediend bij de commissie voor de Rijksuitgaven. Die toetst ze op maatschappelijke en politieke relevantie, de noodzakelijkheid van parlementair onderzoek en de uitvoerbaarheid binnen een jaar. In december 2009 stelt de Tweede Kamer de Toekomst- en onderzoeksagenda voor 2010 vast:

- toekomstverkenning jeugdzorg;
- toekomstverkenning integraal indiceren;
- onderzoek doeltreffendheid inburgering.

Uitvoering agenda 2010

Een deel van de commissie voor Jeugd en Gezin neemt de uitvoering van de toekomstverkenning jeugdzorg op zich. Zij legt zich een aantal maanden toe op literatuuranalyse, klankbordbijeenkomsten, rondetafelgesprekken en briefings. Met als resultaat het rapport *Jeugdzorg dichterbij*. De werkgroep biedt dat rapport op 18 mei aan Voorzitter Gerdi Verbeet aan.

De algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie kiest voor een andere aanpak bij het onderzoek naar de doeltreffendheid van inburgering. Vanwege het specialistische karakter, de korte doorlooptijd en de gewenste onafhankelijkheid voert een externe partij een kwalitatief onderzoek uit. Een klankbordgroep vanuit de commissie coördineert dit, ondersteund door de griffier van de commissie, een commissieassistent en een medewerker van

het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven. Op 23 september ziet het rapport *Inburgeren en participeren het licht*.

Het vervroegen van de verkiezingen doorkruist de uitvoering van de agenda in 2010. Het toekomstonderzoek naar integraal indiceren komt uiteindelijk niet van de grond. De rapporten van de wel uitgevoerde onderzoeken zijn te vinden op <https://zoek.officiële-bekendmakingen.nl>. Inburgering > Kamerstuk 32321, nr. 2, Jeugdzorg Kamerstuk 32296, nr. 8.

Samenwerkende diensten

Medewerkers van de Diensten Commissieondersteuning, het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven en de Dienst Informatievoorziening werken nauw met elkaar samen in het proces van totstandkoming van de agenda. De griffiers van de DCO's zijn aanwezig bij alle commissievergaderingen en hebben mede daardoor een politieke antenne ontwikkeld voor relevantie en urgentie van een onderwerp. De onderzoekers van BOR zijn experts in het onderzoekbaar maken van ingewikkelde onderwerpen. Dit doen zij bijvoorbeeld door een ingediend onderzoeksonderwerp duidelijker af te bakenen en concrete deelvragen te formuleren. Het BOR adviseert regelmatig om onderwerpen meer toe te spitsen, omdat onderzoek anders te veel tijd of geld kost. De informatiespecialisten van DIV halen boven tafel wat er over een onderwerp is of er wordt onderzocht bij universiteiten en andere onderzoeksinstituten. Begin november stellen zij gezamenlijk een ambtelijk advies op voor de commissie voor de Rijksuitgaven over de keuze van de onderwerpen. Onderzoeker Rob de Bakker: “Die toetsing is zo droog, objectief en niet-politiek, als mogelijk.”

Het uitbesteden van het onderzoek naar inburgering zorgt ervoor dat de inzet van de ambtelijke organisatie hierbij beperkt blijft. Het onderzoek naar de jeugdzorg vergt echter veel meer ambtelijke inzet dan vooraf verwacht. Bij het BOR zijn gedurende drie maanden drie mensen bezig met het beantwoorden van de onderzoeksvragen en het schrijven van het rapport. “Een kwart van onze onderzoekscapaciteit”, licht Rob de Bakker toe. Het vallen van het kabinet is daarbij een geluk bij een ongeluk geweest. Dit zorgt er namelijk voor dat het BOR tijdelijk aan andere onderwerpen minder aandacht hoeft te besteden, omdat die in de ijskast worden gezet tot er een nieuw kabinet is.

Ook commissiegriffier Ton Teunissen merkt dat het zelf doen van onderzoek arbeidsintensief is. “Het organiseren van tientallen gesprekken met een kleine honderd betrokkenen kost veel tijd.” De te horen deskundigen worden benaderd en geïnformeerd over wat er van hen wordt verwacht. In overleg met de commissieleden bereidt de griffier het gesprek inhoudelijk voor; een goede vragenlijst is belangrijk om de relevante informatie te krijgen. De griffier speelt ook een belangrijke rol in de afstemming met andere betrokken diensten. Een daarvan is de Dienst Verslag en Redactie, die een verslag maakt van ongeveer 20 uur aan rondetafelgesprekken.

Vorbereiding agenda 2011

Eind 2010 maken de commissies onderwerpvoorstellen voor de Toekomst- en onderzoeksagenda 2011. Het instrument is met de onderzoeken van 2010 bekender geworden. Uit de twaalf door de commissies ingediende voorstellen neemt de Tweede Kamer op 7 december drie voorstellen over:

Eduard Groen

- Nederlands spoorstelsel en onderhoud- en realisatiebudgetten in relatie tot innovatie;
- lessen uit de recente arbeidsmigratie;
- economische dimensie verduurzaming voedselproductie.

2.2 Hoorzitting

Gericht vragen en doorvragen op antwoorden. De hoorzittingen nieuwe stijl versterken de informatiepositie van de Tweede Kamer ten opzichte van het kabinet. Deze aanscherping van het aloude instrument hoorzitting vloeit voort uit de aanbevelingen van de Parlementaire zelfreflectie uit 2009.

Parlementaire zelfreflectie uit 2009.

Bewindsliden hebben vaak een grote informatievoorsprong op Kamerleden, onder andere doordat zij kunnen terugvallen op (de kennis van) hun beleidsambtenaren. De Tweede Kamer wil deze informatiekloof overbruggen of in ieder geval verkleinen, door zich proactief op te stellen, zelf onderzoek te doen en te spreken met deskundigen en betrokkenen, om beter voorbereid en scherper het debat aan te gaan met het kabinet. Ook wil de Tweede Kamer vaker zelf zaken op de politieke agenda zetten.

Pilots

Eind 2009 en begin 2010 experimenteren de commissies voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Verkeer en Waterstaat (VW) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) met het houden van hoorzittingen nieuwe stijl. De behandelde onderwerpen zijn: passend onderwijs, de evaluatie van de spoorwetgeving en prijsvorming in de agro-nutriketen. In de loop van 2010 volgt een evaluatie met de betrokken griffiers van de Diensten commissieondersteuning en medewerkers van het Bureau Onderzoek en

Rijksuitgaven, onder leiding van Eduard Groen: “De pilots hebben de meerwaarde van dit aangescherpte instrument aangetoond.” Uit de evaluatie blijkt dat de hoorzitting nieuwe stijl geschikt is voor uitvoeringsonderzoek naar beleidsmaatregelen, zowel vooraf als achteraf. Het instrument is bovendien ook goed bruikbaar voor toekomstverkenning en ter voorbereiding van ingrijpende wets- of stelselwijzigingen. Met een inhoudelijk analytische hoorzitting kunnen Kamerleden relatief snel dieper inzicht krijgen in ingewikkelde dossiers.

Investeren

Voor het slagen van een hoorzitting is het van essentieel belang dat commissieleden zich betrokken voelen en zich van tevoren grondig in het onderwerp verdiepen. Het BOR en de betrokken DCO’s moeten veel tijd investeren om een hoorzitting nieuwe stijl goed voor te bereiden. Zij verdiepen zich in het onderwerp, verzamelen relevante informatie voor de Kamerleden en bereiden de te stellen vragen voor.

Hoe komt een onderwerp op de toekomstagenda?

Een Kamerlid stelt begin september aan de commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor om de effecten van de recente arbeidsmigratie te onderzoeken en daarbij ook te kijken naar de gevolgen als de grenzen met Bulgarije en Roemenië opengaan. Nadat er een onderzoeksvorstel is geschreven, dient de commissie het onderwerp eind september in bij de commissie voor de Rijksuitgaven.

De Dienst Informatievoorziening zoekt voor de commissie uit of er al onderzoek is gedaan en zo ja door wie. Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven analyseert de diverse onderzoeken. Bij dit voorbeeld is er al wel veel onderzoek gedaan, maar dit zijn onderzoeken naar deelaspecten (arbeidsomstandigheden, woonomstandigheden, schoolresultaten), er is nog geen goed totaalbeeld. Mede op grond van het ambtelijk advies van begin november weegt de commissie voor de Rijksuitgaven het onderzoeksvorstel af tegen de voorstellen van andere commissies en besluit om het onderwerp als ‘Lessen uit recente arbeidsmigratie’ op de Toekomst- en onderzoeksagenda 2011 te plaatsen. De Tweede Kamer bekrachtigt dit op 7 december.

Toekomst en ex post

De Toekomst- en onderzoeksagenda van de Tweede Kamer bestaat uit twee soorten onderzoek: het toekomstonderzoek en het uitvoeringsonderzoek ex post.

Een toekomstonderzoek richt zich op wensen of noodzaak van nieuwe wetgeving of beleid op basis van ontwikkelingen in de samenleving. Het kan daarbij gaan om ontwikkelingen in de technologische sfeer, maar ook om tendensen in de maatschappij die aanleiding zijn om de uitgangspunten van het regeringsbeleid te herzien.

Een uitvoeringsonderzoek ex post (achteraf) beziet hoe wetten en beleid na invoering uitpakken in de praktijk. Het initiatief tot dit onderzoek neemt de Tweede Kamer op basis van (negatieve) signalen uit de samenleving. De concrete uitvoeringspraktijk vormt dus het uitgangspunt.

Naast de Toekomst- en onderzoeksagenda voert de Tweede Kamer ook uitvoeringstoetsen ex ante uit. Daarmee toetst de Tweede Kamer wetsvoorstellen vooraf op hun uitvoerbaarheid.

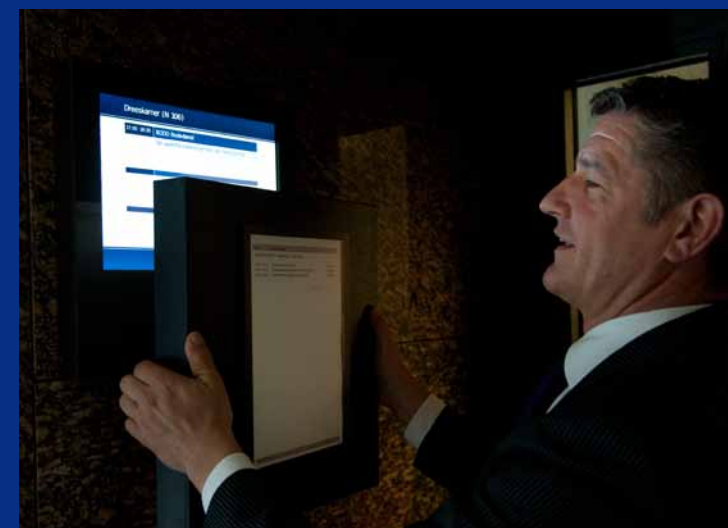
Voorzitter hijst EU-vlag

Niet alleen het rood-wit-blauw maar ook blauw met sterren. Op initiatief van Henk Jan Ormel (CDA) en Alexander Pechtold (D66) wappert vanaf maart op vergaderdagen op de Perstoren naast de Nederlandse driekleur ook de Europese vlag.

Digitale vergaderborden

Een papierarm parlement en dus geen papieren agenda's meer verwisselen bij vergaderzalen. In maart vervangen beeldschermen met daarop de tijdstippen van de vergaderingen de aloude agendahouders.

Binnenskamers

Kerstdiner, sinterklaasfeest of in dit geval de paaslunch. Medewerkers gaan graag naar activiteiten van personeelsvereniging Binnenskamers. Al dan niet gekleed op de gelegenheid.

Voortschrijdende techniek

Tijd besparen door techniek in te zetten. Gegevens slechts eenmaal centraal invoeren, vermindert de kans op fouten en voorkomt dubbele administratie en archieven. Informatie van en door de Tweede Kamer moet snel geboden worden, gebruikersvriendelijk te verkrijgen en bovenal betrouwbaar zijn.

Riccardo Koers

Hennie Pieters

3.1 Parlis

Sinds 2008 is er Parlis, een digitaal systeem waarin onder andere de vergaderplanning en de brievenregistratie zijn samengevoegd. Sandro Gironés Hessels, functioneel applicatie-beheerder Parlis: “Parlis heeft zich bewezen. Het is een goed systeem. Maar het kan altijd beter. Elk jaar komen er wensen binnen van fracties en Kamerambtenaren.” In maart 2010 komt dan ook de derde versie van Parlis in gebruik en in 2011 de vierde. De gebruikers-vriendelijkheid staat voorop.

Bij het maken van de derde versie van Parlis is goed naar de ‘muterende medewerkers’ geluisterd. Dat zijn de mensen die dagelijks de informatie in het systeem bijwerken. Werk dat hen nu sneller en gemakkelijker afgaat met een nieuwe invoerhulp. De medewerkers hoeven zo minder te typen en maken ook minder typefouten. In de voor 2011 geplande vierde versie komt vooral de ‘raadplegende gebruiker’ aan bod.

Nieuwe indeling

Op 14 oktober treedt het kabinet-Rutte aan. Er komen minder ministers en minder minis-teries en de namen van een aantal ministeries wijzigen. Economische Zaken en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bijvoorbeeld gaan op in het nieuwe Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. De Tweede Kamer reageert met een nieuwe indeling van de Kamercommissies, met direct gevolg voor Parlis. Documenten en zaken moeten aan de nieuwe indeling aangepast worden. Na een brainstorm, flink testen en enkele dagen alle hens aan dek is deze onverwachte klus naar tevredenheid geklaard. Sandro Gironés Hessels: “Een volgende keer zijn wij hierop voorbereid.”

3.2 Debat gemist

Net die ene aflevering van een favoriete serie gemist of nog eens het laatste journaal bekijken? De tv-kijker kan al geruime tijd terecht bij verschillende uitzendinggemist-websites.

Veel gemeenten bieden hun burgers inmiddels eenzelfde service aan voor uitgezonden raadsvergaderingen.

De Tweede Kamer sluit zich daarbij aan. Sinds september wordt getest met Debat gemist. Projectleider Dave Buch, extern deskundige bij Bureau IP, is enthousiast over de eerste ervaringen. “Het systeem werkt supersnel.” Vanaf het debat over de regeringsverklaring op 26 oktober zijn via www.debatgemist.tweedekamer.nl beeldopnamen te zien van ple-naire debatten. Debat gemist past bij het streven van de Tweede Kamer naar transparantie van het parlementaire proces. Dave Buch: “Men weet bij ons zeker dat de getoonde beel-den ongekleurd, onbewerkt en dus betrouwbaar zijn.”

Overzichtelijk

Bezoekers van de site kunnen in videofragmenten zoeken op datum, onderwerp van het debat en spreker. De resultaten worden snel en op overzichtelijke wijze aangeboden, want gebruikersvriendelijkheid staat voorop. Debat gemist is de opmaat tot meer. In 2010 stel-len Managementteam en Presidium een ambitieus audiovisueel programma vast. Met als doel om alle debatten, plenair en in commissies, overal en altijd in iedere gewenste vorm en op ieder gewenst moment beschikbaar te maken.

3.3 Videoconferencing

Partijgenoten elders in het land. Collega’s van het Europees Parlement. Vertegenwoordigers van de in het Caraïbische gebied gelegen landen van het Koninkrijk. Kamerleden onderhouden met veel mensen contact en bij voorkeur ook regelmatig vis-à-vis. Maar geld en tijd zijn daarbij een belemmering. Videoconferencing biedt de oplossing. Het beperken van het aantal reizen voorkomt bovendien milieuvervuiling.

“Beeld en geluid komen heel goed door, zodat het lijkt alsof je met elkaar aan tafel zit.” Projectleider Hennie Pieters van Bureau Informatisering en Projecten (IP) is enthousiast over het plaatsen van een videoconferencingsysteem in de Tilanuskamer. Op 14 septem-ber opent Voorzitter Gerdi Verbeet de proefopstelling. De Tweede Kamer liep enigszins achter bij andere overheidsinstellingen en bedrijven, die de afgelopen jaren steeds meer via internet vergaderen. “Binnen een paar jaar is het net zo geaccepteerd als mobiel tele-foneren,” verwacht Hennie Pieters.

Aanvulling

Willibrord van Beek, voorzitter van de voormalige vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken, heeft samen met Peter Branger (directeur Informatiseringsbeleid) verschillende systemen voor videoconferencing met elkaar verge-leken. In zijn ogen is het een goede aanvulling op telefoon en e-mail: “Soms wil je elkaar in de ogen kunnen kijken.” Na afloop van het parlementaire jaar volgt een evaluatie van videoconferencing. Als de gebruikers tevreden zijn, komt er een aanbesteding voor de aanschaf van definitieve apparatuur.

Paul van der Vet

Yvonne van der Burg

3.4 VATB

Het Inkoopproces inzichtelijker maken voor de organisatie. Voorkomen dat documenten zoek raken. Geen gegevens meer dubbel invoeren. Het project Van aanvraag tot betalen (VATB) digitaliseert alle aankopen en bestellingen. VATB is volgens planning op 1 april voltooid. Na het oplossen van de kinderziektes rondt de Stafdienst FEZ het project op 15 september af.

Paul van der Vet, hoofd Financiële Bedrijfsvoering & Beheer: “Vroeger controleerde FEZ de door de diensten verstrekte gegevens en voerde die zelf in. Met de invoering van VATB moeten diensten dat zelf doen. Dit heeft bij FEZ gezorgd voor een omslag in de manier van werken.” De nadruk ligt nu meer op het ondersteunen van de gebruikers van het systeem bij het invoeren en controleren van gegevens.

Gebruikersoverleg

Een van die gebruikers is managementassistente Yvonne van der Burg van de Dienst Verslag en Redactie. Zij is positief over de invoering van VATB: “Het is prettig dat de aanvraag snel op de juiste plaats terechtkomt.” Bij het werken met het systeem is zij echter ook opgelopen tegen de nodige praktische problemen. In de periode april tot en met juni heeft FEZ alle opmerkingen van gebruikers verzameld en zo veel mogelijk problemen opgelost. Vanaf december is er een gebruikersoverleg, zodat het systeem zich verder kan ontwikkelen en gebruikersvriendelijker wordt. Een bijkomend voordeel van VATB is dat diensten geen eigen administratie meer hoeven bij te houden. VATB past in het streven naar een papierarm parlement. Een volgende stap in het proces is het digitaal versturen van alle bestelaanvragen en inkoopopdrachten aan de leveranciers. FEZ begint hiermee naar verwachting in januari 2011.

3.5 Personeelsdossiers

Geen papieren meer, maar een elektronisch P-dossier, geheel volgens de eisen van de moderne tijd. In 2010 raken de ontwikkelingen bij het digitale personeelsdossier in een stroomversnelling. Door een strakke planning van Bureau Informatisering en Projecten is de eerste fase op tijd klaar. De ruim 600 personeelsdossiers van de Kamerambtenaren komen in augustus voor P&O digitaal beschikbaar. Medewerkers van P&O kunnen vanaf hun eigen werkplek snel dossiers van medewerkers opvragen en bijwerken.

Fases

Als de tweede fase een feit is, kunnen ook de leidinggevenden de dossiers inzien. De leidinggevenden krijgen ter kennismaking een toelichting van P&O op het nieuwe personeelsdossier. In de derde fase kunnen ook de werknemers een groot deel van het eigen personeelsdossier vanaf hun werkplek digitaal bekijken.

Riccardo Koers, applicatiebeheerder bij de Stafdienst P&O is enthousiast over het digitaal personeelsdossier. “Dit is echt een heel grote stap vooruit. Met de zoekfunctie kun je snel van alles opzoeken in de P-dossiers.” Natuurlijk zijn er aanloopproblemen, bijvoorbeeld met de inrichting van het systeem. Dergelijke problemen kunnen echter direct verholpen worden.

Europese conferentie over websites

Hoe informeer je burgers zo goed mogelijk over het parlement? Niet alleen de Tweede Kamer worstelt af en toe met die vraag. Tijdens een conferentie op 6 en 7 mei van het European Centre for Parliamentary Research and Documentation wisselen vertegenwoordigers van 33 parlementen hun ervaringen uit.

Digitale Erelijst van Gevallen

De Erelijst van Gevallen met de namen van bijna 18.000 gesneuvelde militairen en verzetsstrijders uit de Tweede Wereldoorlog staat in de hal van Binnenhof 1a. Vanaf 4 mei 2010 is de Erelijst ook te bekijken op www.erelijst.nl.

Herdenking Tweede Wereldoorlog

Elk jaar op 4 mei leggen de Voorzitters van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer een krans bij de Erelijst van Gevallen. Dit monument uit 1960 staat in de hal van Binnenhof 1a. Omdat het monument vijftig jaar geleden aan de Tweede Kamer werd geschonken door koning Wilhelmina legde dit jaar de burgemeester van Den Haag een krans namens het gemeentebestuur. Ook de directeur van het NIOD legde samen met de zoon van een verzetsstrijder die op de lijst voorkomt een krans.

Eerste rapport commissie-De Wit

'Verloren krediet' heet het rapport van de onderzoekscommissie Financieel stelsel. Commissievoorzitter Jan de Wit (SP) biedt Kamervoorzitter Gerdi Verbeet op 10 mei het eerste exemplaar aan.

Bezoek aan de Tweede Kamer

Burgers moeten weten hoe de democratie in Nederland werkt. De Tweede Kamer vindt het daarom belangrijk dat zo veel mogelijk jongeren, de kiezers van de toekomst, het Binnenhof bezoeken. Het in 2010 opgerichte Huis voor democratie en rechtsstaat speelt daarin een belangrijk rol. Om al die extra bezoekers goed te kunnen verwerken, blijken aanpassingen in het Tweede Kamergebouw noodzakelijk.

Hoofdstuk

4

Metin Cirik

4.1 Toegankelijkheid

Meer bezoekers naar de Tweede Kamer trekken en de veiligheid vergroten. Medio 2008 ontstaat het besef dat die twee doelen elkaar steeds meer in de weg gaan zitten. De combinatie van sterk stijgende bezoekersaantallen (vooral jongeren) en scherpe controles leidt tot steeds langere rijen voor de ingangen. De oplossing van het probleem is gevonden in een nieuw toegangsbeleid in samenhang met diverse verbouwingen.

Vierstromen

Een analyse leert dat bezoekers grofweg in vier groepen zijn in te delen. Deze analyse is de basis voor het vierstromenbeleid. Het uitgangspunt is dat de verschillende groepen bezoekers andere ingangen gebruiken en dat het toegangscontrolebeleid daarop aansluit. Een ander probleem is dat de ingangen voor bezoekers ook de uitgangen zijn. Bezoekers die naar binnen willen terwijl op dezelfde plek mensen weer naar buiten gaan. Dat zorgt voor vertraging en verstopping. Vanaf 1 maart is er daarom één nieuwe centrale uitgang aan de Hofplaats, zodat bezoekers snel en gemakkelijk het gebouw kunnen verlaten. Ook voor de beveiliging is het goed om de in- en uitgaande stroom bezoekers van elkaar te scheiden.

“In het begin waren er wel wat aanloopproblemen,” vertelt beveiligingsbeambte Metin Cirik, “vooral doordat nog niet alle verbouwingen klaar waren. Nu die grotendeels zijn afgerond, is de situatie overzichtelijker en daarmee veiliger geworden.”

Ingangen Lange Poten en Plein

Breder, transparanter en mooier. Om de grote aantallen bezoekers beter te laten doorstromen is de ingang Lange Poten grondig verbouwd tijdens het zomerreces. Er is onder andere een tweede scanstraat geplaatst waar bezoekers worden gecontroleerd. Dit verhoogt de doorloopsnelheid en voorkomt lange wachtrijen. Ook de ingang aan het Plein is tijdens de zomer aangepast, met een transparantere en klantvriendelijker ontvangst als resultaat. De hoofdingang van de Tweede Kamer is nu

ingericht om bezoekers (bekend, gekend en vertrouwd bij de gastvrouw/heer) te ontvangen die, in principe, niet door de scanstraat hoeven.

Hofplaats

De bedoeling van het nieuwe toegangsbeleid is dat groepsbezoeken onafhankelijk van andere bezoekersstromen binnenkomen. Speciaal voor groepsbezoek georganiseerd vanuit het Huis voor democratie en rechtsstaat en het team Bezoekers & Informatie van de Tweede Kamer is er daarom na het zomerreces een nieuwe ingang gekomen naast de centrale uitgang. De verwachting is dat op termijn jaarlijks 175.000 leerlingen voor hun achttiende levensjaar het Huis bezoeken en daarmee ook een bezoek brengen aan de Tweede Kamer. Via de Schepelhal gaat men naar de Statenpassage om vanaf daar met het voorlichtingsprogramma te beginnen.

Garderobes

Mensen die allemaal tegelijk hun jas komen brengen of halen. De bewaakte garderobes zorgden in het verleden voor extra opstoppen. Daarom is besloten om zelfbedienings-garderobes te maken in onder andere de Statenpassage en de Schepelhal. De voormalige garderobemedewerkers ondersteunen bij de ontvangst en registratie van bezoekers. Zij begeleiden en informeren hen zodat die goed hun weg in het gebouw weten te vinden. De medewerkers bemensen de nieuwe informatiebalie in de Statenpassage, waar zij ook relatiegeschenken verkopen.

Invalidenlift

De Tweede Kamer wil toegankelijk zijn voor iedereen. In de Statenpassage is een lift voor mindervaliden geplaatst. Hiermee kunnen rolstoelgebruikers voortaan zelfstandig de publieke tribune van de plenaire zaal bereiken.

4.2 Huis voor democratie en rechtsstaat

Wakker belangstelling voor democratie en de rechtsstaat aan en vergroot kennis over en inzicht in parlementair-democratische besluitvorming. Deze missie legt het Huis voor democratie en rechtsstaat zichzelf op bij de start op 30 september. Het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) en Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof (SBB) gaan op in de nieuw opgerichte stichting.

Zowel Kamerleden als ambtelijke ondersteuning zetten zich in voor de realisatie van het Huis. Daarmee komt de vervulling van de wens van de Tweede Kamer dichterbij om alle jongeren voor hun achttiende levensjaar minstens eenmaal in de Tweede Kamer te ontvangen. Samen met initiatiefnemer het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Justitie, de gemeente Den Haag en de Eerste Kamer werkt de Tweede Kamer aan beleidsuitgangspunten, pilotprogramma's en een visualisatie van het toekomstige Huis.

Het IPP bestaat sinds 1994 en verspreidt via onder andere websites en brochures toegankelijke informatie over verkiezingen, de Europese Unie en de politiek. Het instituut organiseert uiteenlopende programma's voor scholieren met bezoek op en rond het Binnenhof,

Said Ramdjan

Violetta van Rijthoven

gesprekken met Kamerleden, trainingen en debatten en voert ook onderzoek uit. SBB verzorgt al ruim 35 jaar rondleidingen door de Tweede Kamer, de Ridderzaal en de Eerste Kamer. Onder de vlag van het Huis voor democratie en rechtsstaat willen de instellingen gezamenlijk hun activiteiten uitbouwen en verbreden. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met de Eerste Kamer en de Tweede Kamer.

Jonge bezoekers

Op locatie kennismaken met politiek, democratie en rechtsstaat. Onder de naam De Haagse Tribune verzorgt het IPP per dag voor vijf schoolklassen een educatief dagprogramma op en rond het Binnenhof. Voor het Team Bezoekers & Informatie van de Dienst Communicatie (B&I) is het passen en meten om alle organisaties die rondleiden op en rond het Binnenhof, waaronder zichzelf en de fracties, een plek te geven. B&I faciliteert de filmzaal (Klompézaal) en verdeelt de plaatsen op de publieke tribune van de plenaire zaal. Er is extra beveiliging ingehuurd om de groepen van het IPP via de nieuwe Schepelhal zo snel mogelijk binnen te laten.

In 2011 wordt de capaciteit vergroot naar tien tot twaalf klassen per dag, zo'n 60.000 leerlingen per jaar. De bedoeling is dat het Huis voor democratie en rechtsstaat op deze manier uiteindelijk 90% van de scholieren en studenten bereikt. Dit komt neer op 175.000 jonge bezoekers van de Tweede Kamer per jaar.

Nieuwe Ondernemingsraad gekozen

Speeddates met OR-leden en gelikte posters. Allemaal bedoeld om de Kamerambtenaren meer te betrekken bij het werk van de ondernemingsraad. Na de OR-verkiezingen van 2 juni bestaat de Ondernemingsraad uit Peter Hofman, Nico Bal, Michel Meerts, Wim Jansen, Frans van de Wijngaart, Irma Tigchelaar en Ton van der Zee.

Controle processen-verbaal

Twee dagen na de verkiezingen, op 11 juni, controleert de commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven de processen-verbaal van de stembureaus.

Herdenking slachtoffers in Nederlands-Indië

Op 15 augustus 1945 capituleert Japan en komt er voor het Koninkrijk der Nederlanden een einde aan de Tweede Wereldoorlog. Met het leggen van een krans bij de Indische plaquette bij de ingang op Binnenhof 1a herdenken de Voorzitter van de Tweede Kamer, Gerdi Verbeet, en de Ondervoorzitter van de Eerste Kamer, Heleen Dupuis, op 14 augustus de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in toenmalig Nederlands-Indië.

Tweede Kamerverkiezingen

De afsluiting van de campagne. Op de avond voor de verkiezingen van 9 juni doen de lijsttrekkers tijdens een debat in de Statenpassage een laatste poging om de gunst van de kiezer te winnen.

De Tweede Kamer als werkgever

Werken in de Tweede Kamer. Werken aan de Tweede Kamer. Bij het restaurant of de afdeling personeelszaken: gewoon werk bij een ongewone werkgever. Achter het voor het grote publiek zichtbare politieke proces zit een organisatie die ervoor zorgt dat alles goed verloopt. En die zich net als andere organisaties aanpast aan veranderende tijden.

Marieke te Veldhuis
Louwrens van Slooten

5.1 Werkplan ambtelijke organisatie 2011-2015

Het is gezond voor een organisatie om na te denken over de langere termijn en niet alleen te focussen op het volgende jaar. Marieke te Veldhuis, secretaris van het Managementteam, vindt een Werkplan ambtelijke organisatie 2011-2015 onontbeerlijk voor het voeren van goed management. Daarin worden de kaders van het te voeren beleid uiteengezet. Na de introductie van het Werkplan ambtelijke organisatie 2007-2010 werkt het instrument van de meerjarenstrategie inmiddels naar behoren. Voor 2010 zijn de speerpunten de inspanningsverplichting, de uitwerking van de aanbevelingen van de Parlementaire Zelfreflectie en een samenhangende informatievoorziening. De nota blijft dus geen dode letter, maar werkt als een kapstok voor de opeenvolgende jaarplannen en ook voor de begrotingscyclus van de Tweede Kamer.

Eind 2010 sleutelt een werkgroep met ondermeer de MT-adviseurs nog hard aan het nieuwe Werkplan ambtelijke organisatie 2011-2015. Marieke te Veldhuis: “Het is belangrijk om daarbij zo veel mogelijk signalen op te pikken vanuit de politiek. In het komende Werkplan ambtelijke organisatie 2011-2015, dat naar verwachting in het voorjaar van 2011 wordt vastgesteld, ligt de focus op het ondersteunen van de kerntaken van de politiek: controle en medewetgeving. Deze nota zal bovendien concreter zijn en krijgt meetbare doelstellingen, zodat de voortgang nog beter vastgesteld kan worden.”

Metten is weten

Hoe staat het met de uitvoering van de jaarplannen? Het antwoord op die vraag is snel te vinden. Drie keer per jaar verschijnt de managementrapportage, een coproductie van de Stafdiensten Financieel Economische Zaken (FEZ) en Personeel en Organisatie (P&O). Drie keer per jaar worden de verschillende jaarplannen langs de liniaal gelegd. Dat stelt diensthoofden en Managementteam in staat om de vinger aan de pols te houden en, zo nodig, zaken aan te passen. Het gaat om budgetten en ook om personeelszaken als ziekteverzuim.

5.2 Inspanningsverplichting

Een kleinere en efficiëntere overheid. Deze doelstelling uit het regeerakkoord van het kabinet-Balkenende IV leidt tot een afslanking van het ambtenarenapparaat. De Tweede Kamer legt zichzelf een inspanningsverplichting op van vijf procent met als peildatum 1 januari 2007. Dat komt neer op een reductie van 28,3 fte, die voor 31 december 2011 moet zijn bereikt.

Beter inroosteren, meer uren draaien in drukke en minder in rustige periodes. Efficiencywinst door uitbesteding. Dit soort maatregelen zorgt ervoor dat met minder mensen hetzelfde werk kan worden gedaan. Dat is ook nodig, omdat het niet overal binnen de organisatie mogelijk is om het aantal fte's terug te brengen.

Slimme bezuinigingen

“De Kamerorganisatie heeft zich hard ingespannen om via slimme bezuinigingen op de formatie de inspanningsverplichting te halen,” zegt Louwrens van Slooten (hoofd P&O)

5.3 Integriteitsbeleid

Mag ik deze informatie wel delen met mensen van buiten de organisatie? Is dit relatiegeschenk niet te duur om aan te nemen? Valt deze nevenfunctie wel te combineren met mijn baan bij de Tweede Kamer? Het integriteitsbeleid moet ervoor zorgen dat medewerkers nadenken over wat wel en niet gepast is.

De overheid hoort het goede voorbeeld te geven aan de burgers. En dat geldt zeker voor de Tweede Kamer. De verschillende diensten van de Tweede Kamer besteedden dan ook al de nodige aandacht aan integriteit, maar een samenhangend beleid was er nog niet. Het ontwikkelen daarvan moet diensthoofden bovendien handvatten bieden om het onderwerp integriteit op de werkvloer bespreekbaar te maken.

In 2010 voeren P&O en het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector een analyse uit om de risico's binnen de organisatie in kaart te brengen. Daarop volgt een inventarisatie van alle regels over integriteit om er een samenhangend geheel van te maken. Belangrijke waarden en normen voor de Tweede Kamer worden vastgelegd in een gedragscode. Deze code geeft niet exact aan wat in een concrete situatie goed of fout is, maar helpt werknemers om een keuze te maken als zij te maken krijgen met een ethisch dilemma. Tijdens een workshop op 13 december denken medewerkers mee over de inhoud van de gedragscode.

“Integriteit gaat pas echt leven door er met elkaar over te praten,” zegt beleidsmedewerker Badia Azzarouali (P&O). “Tijdens de introductiedagen krijgen nieuwe werknemers daarom dilemma's voorgelegd.” Na het afleggen van de eed of belofte dreigt het onderwerp echter naar de achtergrond te verdwijnen. Om dit te voorkomen, komen er vanaf voorjaar 2011 allerlei soorten trainingen, workshops en seminars. Diensten kunnen op basis van hun eigen risicoanalyse daaruit kiezen wat ze nodig hebben. Daarnaast zijn personeelsconsulenten van P&O langs geweest bij de werkoverleggen van de verschillende diensten om het integriteitsbeleid op de kaart te zetten.

Eveline de Kler

Marjoeska Ponsioen

Vertrouwenspersonen

In oktober benoemt het Managementteam twee vertrouwenspersonen bij wie men integriteitsschendingen kan melden. Een van hen is Eveline de Kler. “Een luisterend oor, een klankbord, een betrouwbare laagdrempelige vraagbaak,” typeert zij haar rol. Het melden van een integriteitsschending is namelijk niet altijd eenvoudig. De vertrouwenspersoon bespreekt het probleem met de melder en adviseert hem over hoe dit aan de orde te stellen. Indien de melder anoniem wil blijven, kaart de vertrouwenspersoon het namens hem aan bij het management. Jaarlijks rapporteren de beide vertrouwenspersonen geanonimiseerd over de meldingen.

5.4 Management Development

Op 25 mei verricht Griffier Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden de aftrap voor het traject Management Development (MD). Een pittig traject waarin de diensthoofden met elkaar sparren over mensgericht en samenbindend leiderschap en resultaatgericht management. De derde module, het verander- en ontwikkelmanagement, staat voor begin 2011 gepland.

Karin Wijnmalen en Ilse Borg, beleidsadviseurs bij de Stafdienst P&O, begeleiden het traject. Naast de drie modules bestaat het traject uit onder andere individuele en gezamenlijke praktijkopdrachten en vrijwillige intervisiegroepen. “Een bijzonder traject,” zegt Karin Wijnmalen, “omdat nog tijdens de rit ingespeeld kan worden op zaken en problemen die zich in de Kamerorganisatie voordoen.” Marjoeska Ponsioen, hoofd Communicatie, is zeer te spreken over het traject. “Het is belangrijk dat diensthoofden elkaar nog beter leren vinden op kennis en kunde, ook wat betreft ervaring die buiten hun eigen werkterrein valt. Het stimuleert de samenwerking.”

Maatwerk

Maar Management Development staat voor meer. Het Managementteam gaat in vijf sessies aan de slag met verschillende onderwerpen, bijvoorbeeld versterking van de strategische sturing. Een ander belangrijk onderdeel van Management Development is het traject

voor individuele ontwikkeling van diensthoofden. Met ieder diensthoofd wordt gesproken over de behoefte zich verder te ontwikkelen, waarbij maatwerk vooropstaat. Het MD-traject wordt in de eerste helft van 2011 afgerond.

5.5 Toptalent

Meer vrouwelijk talent aantrekken, behouden en laten doorstromen naar topfuncties. Op 26 mei 2009 ondertekent Griffier Jacqueline Biesheuvel-Vermeijden hiertoe het Charter Talent naar de Top. Inmiddels hebben ruim 150 organisaties het Charter ondertekend. Waarom meer vrouwen? “Dat heeft zo zijn voordelen,” zegt Ilse Borg, beleidsadviseur bij de Stafdienst P&O. “Divers samengestelde teams presteren beter. Ook wil de Tweede Kamer het goede voorbeeld geven en is het belangrijk dat het personeelsbestand van de Tweede Kamer een afspiegeling is van de huidige arbeidsmarkt.”

De resultaten behaald door de Tweede Kamer zullen in 2011 voor het eerst onder de loep genomen worden door de Charterorganisatie. Het Managementteam gaat voor een plan van aanpak met twee duidelijke hoofddoelstellingen. Het aantal vrouwelijke diensthoofden in 2011 moet van drie naar vijf worden gebracht. “Die doelstelling is al in 2010 gehaald,” vertelt Ilse Borg, “met het werven van twee nieuwe diensthoofden voor respectievelijk het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven en de Dienst Automatisering. Zij is dan ook tevreden over de resultaten in 2010 en noemt ook de tweede hoofddoelstelling, zeven vrouwelijke diensthoofden in 2014, realistisch. “Het natuurlijk verloop maakt het zeker mogelijk.”

Kweekvijver

Binnen de Tweede Kamer is het ongebruikelijk om talent bewust op te sporen en te koesteren. Daar komt in 2010 verandering in met een kweekvijver. Het Managementteam heeft in overleg met de diensthoofden vijf mannen en vijf vrouwen geselecteerd die de potentie en de ambitie hebben om ooit zelf diensthoofd te worden. Deelname aan deze kweekvijver biedt geen garantie op die baan. Wel krijgen deze tien medewerkers extra begeleiding bij hun ontwikkeling. De eerste lichting zal circa twee jaar begeleid worden. Jaarlijks vindt een evaluatie en eventueel bijstelling plaats.

5.6 Gewoon werk

Werknemers die door hun handicap geen baan kunnen vinden. Gehandicapte jongeren die nog nooit hebben gewerkt. In januari besluit het Managementteam dat er nog meer aandacht moet komen voor werkplekken binnen de Tweede Kamer voor Wajongers en WSW'ers. Twee werkervaringsplaatsen is het minimum.

In 2010 is voor het eerst gewerkt met bemiddelingsbureaus. Ook is bij de diensthoofden geïnformeerd naar de mogelijkheden voor werkervaringsplaatsen op hun afdelingen. Zo lukt het om vijf mensen uit de doelgroep aan tijdelijk werk te helpen. Mensen krijgen de mogelijkheid ervaring op te doen met gewoon werk. Onder andere in de garderobe, het schrijven van een handboek voor FEZ of dossiers opschonen. Een van hen, medewerker bij DCO Sociaal en Financieel, krijgt na zijn proefperiode van drie maanden een tijdelijk contract voor een half jaar aangeboden.

Adrie Zeer

Irma Tigchelaar

5.7 Duurzaam Restaurantbedrijf

Honderd procent duurzaam inkopen. Het Restaurantbedrijf geeft het goede voorbeeld. Bijdragen aan een duurzame samenleving en de markt voor duurzame producten stimuleren.

De doelstelling van honderd procent duurzaam inkopen betekent dat bij de beslissing over de aankoop van producten duurzaamheid in alle gevallen wordt meegewogen. Dit houdt echter niet in dat altijd het duurzaamste product wordt aangeschaft. De prijs blijft namelijk ook van belang. Adrie Zeer, chef Bedrijfsbureau van het Restaurantbedrijf, noemt dit een dilemma. “Een deel van onze gasten wil best meer betalen, maar een ander deel vindt een prijsverhoging van vijf tot tien procent te veel.”

Selectie

Fairtrade, energiegebruik van leveranciers en dierenwelzijn. “Wij bekijken al dit soort duurzaamheidsaspecten bij het selecteren van leveranciers,” vertelt Adrie Zeer, “maar de belangrijkste en meest concrete doelstelling is toch of een product biologisch is geproduceerd.” Leveranciers verplichten zich om voldoende van dit soort producten te leveren. De doelstelling voor 2010 is om minimaal 40 procent biologische producten te gebruiken. Met meer dan 46 procent haalt het Restaurantbedrijf dit ruim. Dat lukt door alle leveranciers per kwartaal te laten rapporteren welk deel van hun leveranties biologisch is geweest.

5.8 Ondernemingsraad

Op 1 juni 2010 ruikt het goed in het Kamerrestaurant. De tien kandidaten voor een plek in de Ondernemingsraad delen pannenkoeken uit aan de vooravond van de OR-verkiezingen. De verkiezingen van 2 juni verlopen voorspoedig en nog diezelfde dag maakt de Verkiezingscommissie de uitslag bekend.

De Ondernemingsraad gaat voort op de in 2009 ingeslagen weg naar vernieuwing. Toen: nieuw denken, nieuw doen. Nu: nieuw doen door nieuw denken. De Ondernemingsraad bestaat voortaan uit zeven in plaats van elf leden en het overleg met het Managementteam is veel informeler. Ook in de aanloop naar de verkiezingen zijn er primeurs. De kandidaten voeren, in samenwerking met de Verkiezingscommissie en de Dienst Communicatie, een sprankelende en prikkelende campagne met onder andere gelikte posters, paneldiscussies, speeddates en pannenkoeken.

Nieuw doen door nieuw denken

Na het zomerreces denkt de nieuwe Ondernemingsraad na over missie, visie en werkwijze. Al snel blijkt er behoefte aan nog meer vernieuwing. Op 27 oktober kiest de Ondernemingsraad een nieuwe voorzitter, Irma Tigchelaar. “De OR wil met meer eigen initiatieven komen, zoals Het Nieuwe Werken: meer balans tussen werk en privé. En zo veel mogelijk digitaal werken en dus minder papier gebruiken.” Ook werkt de Ondernemingsraad met portefeuillehouders, die zelf verantwoordelijk zijn voor hun onderwerpen. Dat geeft ook een meer gelijke verdeling van het aantal uren dat leden vrijgesteld zijn voor de medezeggenschap. “Wij pikken niet alle onderwerpen op”, zegt Irma Tigchelaar. “Het gaat om de krenten in de pap, vooral zaken die organisatie en medewerkers direct raken.”

Nieuw doen betekent onder andere: investeren in samenwerking. Dat staat centraal voor de nieuwe Ondernemingsraad. Ambtelijk secretaris Josien van Doorn: “In de praktijk betekent dat meer informeel overleg met het Managementteam, maar ook met leidinggevend en de mensen op de werkvloer. Belangrijke onderwerpen van gesprek? De komende inspanningsverplichting natuurlijk, maar ook duurzame inzetbaarheid van medewerkers en Het Nieuwe Werken.” De Ondernemingsraad neemt op het laatste vlak samen met de Stafdienst P&O het voortouw. Naar verwachting organiseren zij begin 2011 een workshop voor het Managementteam en de diensthoofden over Het Nieuwe Werken.

5.9 Evaluatie FEZ

Nieuwe omstandigheden, nieuwe eisen, nieuwe taken. Na de reorganisatie in 2007 veranderde de werkwijze van de Stafdienst FEZ. Een werkgroep met medewerkers van FEZ onder leiding van Louwrens van Slooten (hoofd P&O) onderzocht hoe dit uitpakt: “Duidelijke vooruitgang en professionalisering, met mogelijkheden voor verdere verbetering.”

Inkoop

Een nieuwe taak die FEZ kreeg toebedeeld is inkoop. De afgelopen jaren is met strengere regels en inzet van medewerkers inkoop stevig ingezet op de rechtmatigheid van de uitgaven, en met succes. “Dit is zeker een belangrijk punt,” zegt Louwrens van Slooten, “maar andere zaken zijn daardoor op de achtergrond geraakt.”

Bevorderen van inkoopvoordelen. Goed contractbeheer, doelmatigheid en klantgerichtheid. Daarbij kan FEZ nog winst boeken. In 2010 is daarmee al een goed begin gemaakt. Bij de invoering van het digitale inkoop- en betaalproject ‘Van aanvraag tot betalen’ is bijvoorbeeld veel aandacht besteed aan de klanttevredenheid en de efficiëntie.

Ilse Borg
Karin Wijnmalen

Planning en control

Een businesspartner voor de diensten. De afgelopen jaren heeft FEZ een steeds grotere rol gekregen bij het ondersteunen van het management, zowel diensthoofden als Managementteam. Dit vraagt om een andere manier van denken bij FEZ: niet alleen kijken naar een juiste financiële administratie. Ook proactief en kritisch adviseren en meedenken over efficiënte en effectieve oplossingen. Het onderzoeksrapport adviseert om deze adviseursrol verder uit te bouwen.

FEZ speelt als adviseur een steeds grotere rol in de planning en control (P&C) en daarmee bij het opstellen van Werkplannen ambtelijke organisatie, ramingen, jaarplannen en managementrapportages. “Deze instrumenten werken steeds beter,” zegt Marieke te Veldhuis, secretaris MT. Zij omschrijft het als een omgekeerde piramide. “De jaarplannen zijn een afgeleide van het Werkplan ambtelijke organisatie 2011-2015.”

Begroting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Art. nr.	Artikelomschrijving bedragen x € 1.000,-	Begroot	Uitgaven	Ruimte
2 Uitgaven t.b.v. leden en oud-leden Tweede Kamer				
211	Schadeloosstelling leden Tweede Kamer	14.091	14.414	-323
212	Reis- en overige kosten leden Tweede Kamer	7.410	7.494	-84
213	Schadeloosstelling leden Europees Parlement	2.486	1.593	893
221	Pensioenen en wachtgeldten oud-leden Tweede Kamer	10.779	-177	-43
3 Wetgeving en controle Tweede Kamer				
311	Pensioenen en wachtgeldten oud ambtenaren	549	592	-43
312	Formatief personeel	37.026	35.826	1.200
313	Niet-formatief personeel	2.693	5.454	-2.761
314	Vorming en opleiding	1.334	1.037	297
315	Algemene uitgaven	24.513	24.498	15
322	Parlementaire onderzoeken - formatief personeel	172	453	-281
323	Parlementaire onderzoeken - niet-formatief personeel		2	-2
325	Parlementaire onderzoeken - algemene uitgaven	1.966	354	1.612
331	Drukwerk Kamerstukken	3.027	3.814	-787
341	Tegemoetkoming in de kosten van de fracties	26.413	27.040	-627
351	Uitzending leden naar het buitenland	434	230	204
365	Algemene uitgaven PEC		5	-5
4 Wetgeving en controle Eerste Kamer en Tweede Kamer				
431	Uitzending leden en ambtenaren	573	306	267
432	Aandeel Nederland in kosten Internationale Organisaties	527	489	38
433	Contacten tussen parlementen Koninkrijk	100	0	100
434	Ontvangst buitenlandse parlementsleden	117	52	65
435	Subsidie aan Nederlandse groep IPU	228	228	0
Totaal per 31-12-2010 (afgerond op € 1.000)		134.438	134.839	-401

Museumnacht toont debat Drie van Breda

Verplaatst van 29 februari 1972 naar 4 september 2010. Tijdens de Haagse Museumnacht spelen acteurs in de Oude Zaal het beroemde debat over de Drie van Breda na. Alle voorstellingen zijn uitverkocht. De Drie van Breda waren drie oorlogsmisdadigers die tot levenslang waren veroordeeld. Het debat in 1972 ging over het voorstel van toenmalig minister van Justitie Van Agt om de drie vrij te laten.

Inspanning en ontspanning

Het dagje uit brengt de Kamerambtenaren op 10 september naar de militaire basis in Vredepeel. Een dag van ontspanning en inspanning. Fietsen, paintballen, karten, schilderen of wandelen. 's Avonds een buffet in Woerden. Eens in de twee jaar organiseert de Tweede Kamer voor al haar medewerkers een dagje uit.

Toneel: De Nacht van Schmelzer

De Nacht van Schmelzer, 13 oktober 1966. Bijna iedereen heeft er wel eens van gehoord, maar wat gebeurde er 44 jaar geleden ook alweer? Ter gelegenheid van het uitkomen van een boek over de beroemde nacht brengen politici van nu en professionele acteurs als Thom Hoffman op 13 oktober in de Oude Zaal de gebeurtenissen tot leven.

Verbouwing Postkamer

Vloer, postvakken en balie. In het herfstreces wordt de Postkamer grondig vernieuwd. De Stafdienst P&O voert een arboscan uit. Daaruit komen aanbevelingen voor het verder verbeteren van de inrichting.

Pak je kans

Op 22 november begint de groepstraining om mensen te helpen bij het stoppen met roken. Samen stoppen is makkelijker dan alleen is de gedachte. De Tweede Kamer wil als werkgever niet alleen een rookvrije werkplek bieden, maar mensen ook steunen die graag willen stoppen met roken. STIVORO organiseert de training 'Stoppen met roken. Pakje Kans'.

